

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора навчально-наукового
інституту міжнародних відносин
ім. Б.Д. Гаврилишина
Людмила ГАВРИЛЮК-ЄНСЕН

« _____ » _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« _____ » _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій

_____ Святослав ПИТЕЛЬ
« _____ » _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ТУРИЗМІ»

ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань – 24 Сфера обслуговування
спеціальність – 242 « Туризм і рекреація»
освітньо-професійна програма «Міжнародний туризм»

Кафедра міжнародного туризму і готельного бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен
Денна	1	2	30	15	5	4	94	150	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	2

**Тернопіль – ЗУНУ
2024**

Робочу програму уклала:
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри
міжнародного туризму і готельного бізнесу

Лілія КОНДРАЦЬКА

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри міжнародного туризму і готельного бізнесу (протокол засідання кафедри № 1 від 28 серпня 2024 р.).

Завідувач кафедри міжнародного
туризму і готельного бізнесу
канд. екон. наук

Оксана ГУГУЛ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Туризм і рекреація»,
протокол №1 від 30.08.2024 р.

Голова групи забезпечення
спеціальності
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного туризму
і готельного бізнесу

Оксана ГУГУЛ

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми спеціальності «Туризм і рекреація»
ступеня бакалавр

_____ канд. екон. наук, доцент Оксана ГУГУЛ
(підпис)

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ТУРИЗМІ»

1. Опис дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі»

Дисципліна «Міжнародний туризм»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	галузь знань (шифр найменування) – 24 «Сфера обслуговування»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	спеціальність (шифр найменування) – 242 Туризм і рекреація Освітньо-професійна програма «Міжнародний туризм»	Рік підготовки: <i>денна – 1</i> <i>заочна – 1</i> Семестр: <i>денна – 1</i> <i>заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2		Лекції: <i>денна – 30</i> <i>заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>денна – 15</i> <i>заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 150 год.	ступінь вищої освіти – магістр	Індивідуальна робота: <i>денна – 5</i> Тренінг: <i>денна – 4</i> Самостійна робота: <i>денна – 94</i> <i>заочна – 138</i>
Тижневих годин – 4, з них аудиторних – 2		Вид підсумкового контролю: екзамен

2. Мета і завдання навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі»

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Метою навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі» є формування інноваційного мислення, оволодіння інструментарієм творчого підходу до вирішення інноваційних задач, набуття знань і навичок в області розвитку креативного середовища й створення креативної туристичної організації.

Вивчення дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів «Менеджмент в туризмі», «Філософія», «Інноваційний менеджмент в туризмі», «Управління персоналом» цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Результати навчання:

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

- застосовувати концепції, методи та інструменти креативного менеджменту для результативного та ефективного управління туристичною організацією;
- організовувати та здійснювати ефективні комунікації з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті, застосовувати на практиці знання іноземної мови;
- практикувати використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні туристичною організацією;
- аргументувати власну точку зору в дискусії на основі етичних міркувань, соціально відповідально та демонструвати вміння взаємодіяти з людьми і впливати на їх поведінку.

2.3. Завдання вивчення дисципліни:

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі» є набуття комплексних знань щодо вибору нових форм і засобів управління знаннями в інноваційній туристичній сфері в процесі створення ефективною та гнучкою системи управління інноваційними процесами. Це означає, що студенти повинні знати методологічні основи креативного менеджменту в туризмі, організацію, планування, функції й засоби управління креативністю. При цьому вони повинні вміти встановлювати взаємозв'язки між економічними, психологічними, організаційними, соціальними процесами, різноманітні їх форми, вміти планувати й організовувати творчу роботу в команді, керувати розвитком фахівців, досягати мети туристичної організації через формування висококваліфікованого, креативного та конкурентоспроможного на ринку праці

працівника, здатного приймати об'єктивні рішення в різних ситуаціях, вміти використовувати набутий досвід на практиці.

2.4. Завдання лекційних занять:

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ввести в практику підготовки інтерактивні методи навчання, які здатні перетворити вербальні знання в невербальні ще на студентській лаві та сформувати в майбутніх фахівців навички аналізу та критичного мислення, вміння демонструвати різні її позиції та точки зору, бачити наслідки від упровадження управлінських рішень, навички оцінювання альтернативних варіантів в умовах невизначеності.

У результаті проведення лекцій студенти повинні:

Знати:

- сутність предмета та мети навчальної дисципліни;
- роль та значення креативного менеджменту в туризмі як науки;
- зміст понять «інновація», «творче мислення», «компетентність», «мотивація», «креативна організація»;
- сутність існуючих концепцій і теорій креативних туристичних організацій;
- особливості персоналу в системі креативного менеджменту;
- ознаки креативності в туристичному бізнесі;
- складові креативності;
- сутність мотиваційного процесу в креативному менеджменті;
- сутність та види процесу людського мислення;
- методи постановки й системного аналізу управлінських проблем;
- сучасні концепції управління знаннями та інтелектуальним капіталом;
- процеси формування креативного середовища на туристичному підприємстві;
- соціально-психологічні особливості творчого колективу;
- стратегії розвитку й творчого потенціалу в туристичних організаціях;
- чинники впливу на підвищення креативності;
- інформаційне забезпечення системи креативного менеджменту в туризмі;
- правове забезпечення креативного менеджменту в туризмі;
- особливості функціонування креативних туристичних організацій.

Вміти:

- визначати внутрішні бар'єри, що перешкоджають прояву творчого потенціалу людини;
- застосовувати методи та евристичні прийоми активізації творчого мислення;
- складати схеми прийняття рішень в інноваційному процесі;
- формувати загальну модель створення команди;
- оцінювати результати творчої діяльності організації;

- визначати типи мислення за типологічною методикою Майерса-Брігса;
- застосовувати методи управління креативністю (професійні, світоглядні і громадянські якості).

2.5. Завдання проведення практичних занять:

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб сформувати у студентів уміння та навички з особливостей здійснення управлінського впливу, що сприятиме формуванню керівних навиків, здатності до прийняття креативних управлінських рішень.

У результаті проведення практичних (семінарських) занять студенти повинні:

Знати:

- функції креативного менеджменту і креативного менеджера;
- особливості праці креативних менеджерів;
- завдання організації праці креативних менеджерів;
- засади функціонального поділу праці в управлінні туристичними підприємствами;
- методи навчання креативних менеджерів;
- особливості нормування управлінської праці;
- методи аналізу трудових процесів в управлінні туристичними підприємствами;
- технологію підготовки управлінських рішень;
- вимоги до службового спілкування креативного менеджера;
- методи оцінювання праці креативного менеджера;
- методи стимулювання праці креативних менеджерів;
- засади програмування професійної кар'єри.

Вміти:

- організовувати робоче місце керівника (фахівця);
- аналізувати умови праці креативного менеджера;
- розробляти заходи щодо вдосконалення трудових процесів в управлінні туристичними підприємствами;
- виявляти інформаційні потреби керівників і фахівців;
- розробляти заходи щодо вдосконалення інформаційного забезпечення креативних менеджерів;
- аналізувати стан і ефективність делегування повноважень керівників середнього і вищого рівнів управління;
- організовувати підготовку ділових нарад і зустрічей;
- аналізувати ефективність роботи секретаря керівника;
- консультувати керівників з питань організації праці управлінського персоналу;

- програмувати власну професійну кар'єру;
- через рольові та ділові ігри відпрацьовувати сценарії по оптимізації креативного управління туристичними організаціями

3. Зміст навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

СУТНІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Сутність креативного менеджменту в туристичному бізнесі

Суть та місце креативного менеджменту як науки. Концептуальні засади креативного менеджменту в туризмі. Завдання креативного менеджменту в туризмі. Суб'єкти та принципи креативного менеджменту в туризмі. Основні чинники, які впливають на креативну діяльність. Актуальність запровадження креативного менеджменту в туризмі.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6-7;9-12;14-16]

Додатковий: [6;11-14]

Інтернет-ресурси: [1;4;8;11;18-20]

Тема 2. Формування креативної особистості в організаціях сфери туризму

Сутність творчості та креативності. Творчий потенціал особистості туристичного підприємства. Структура творчого потенціалу особистості туристичного підприємства. Риси креативності економічної свідомості особистості туристичного підприємства. Мислення у дослідницькій та управлінській діяльності туристичного підприємства. Класифікація мислення. Види творчого мислення. Зв'язок креативності з інтелектом.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6-7;9-17]

Додатковий: [1;3;5-8;11-14]

Інтернет-ресурси: [1;4;5-8;13;18-19]

Тема 3. Процес пошуку креативних рішень в організаціях сфери туризму: організаційні аспекти

Характеристика креативного процесу. Методи пошуку креативних ідей у туристичному бізнесі. Сутність процесу пошуку креативних рішень. Сучасні моделі процесу пошуку креативних рішень. Класифікація типових прийомів пошуку рішень. Характеристика креативного процесу. Етапи розроблення

креативних рішень в туристичній організації. Креативність як соціально-психологічний феномен.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6-7;9;11-17]

Додатковий: [2;6;11-16]

Інтернет-ресурси: [1-2;4-8-10;11-13;16-20]

Тема 4. Керівник як лідер креативного менеджменту в організаціях сфери туризму. Менеджмент ідей

Розробка креативних ідей. Методи пошуку креативних ідей. Місце критики у процесі генерування креативних ідей. Визначення найімовірнішої зони пошуку рішення: випадковий набір методів (прийомів).

Класифікація прийомів пошуку рішень. Основні риси та критерії менеджера креативного типу. Формування потенціалу менеджера креативного типу. Нові якості креативних працівників виникнення концепції компетенцій персоналу. Ієрархія якостей креативних працівників підприємства.

Виділення групи керівників інноваційних підприємств, діяльність яких лежить у сфері досліджень і розробок: менеджер знань, координатор знань, експерти, генератором ідей, керівників спеціалізованих підрозділів і менеджерів проектних груп. Роль менеджера у створенні організації, що самонавчається. Основні джерела поширення знань в організації. Інструмент управління «коучинг».

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6-7;9;12-17]

Додатковий: [2;4-6;10-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4;8;11-13;16-20]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА УПРАВЛІННЯ КРЕАТИВНІСТЮ

Тема 5. Формування креативного середовища в організаціях сфери туризму

Процес формування креативного середовища на туристичному підприємстві. Зовнішні бар'єри прояву креативності. Використання теорії складних систем до туристичних організацій.

Спільна еволюція, адаптація й планування. Структура й творчість, ієрархії й мережі. Використання культурних, соціально-психологічних можливостей середовища для реалізації цілей працівників і бізнес-цілей туристичного підприємства.

Сутність та стадії згуртованості творчого колективу. Колективи згуртовані, розчленовані та роз'єднані. Фактори, що впливають на згуртованість колективу.

Роль комунікацій в формуванні креативного середовища на туристичному підприємстві.

Соціально-психологічні особливості творчого колективу як об'єкта управління. Психологічна сумісність працівників та керівників сучасних креативних туристичних організацій. Психологічні риси особистості керівника, вимоги до нього як до лідера. Управління стресами й конфліктами.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6-7;9;12-14]

Додатковий: [1-2;4-6;8-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4-8-10;11-13;16-20]

Тема 6. Управління креативністю. Створення креативної туристичної організації

Чинники впливу підвищення креативності постановки задачі: свобода дій; ресурси; склад робочої групи; стимулювання керівників; організаційна підтримка. Освоєння нових технологій розробки й прийняття інноваційних рішень.

Активізація інноваційного мислення керівників туристичних підприємств, освоєння навичок проектування бізнес-напрямів і розвитку бізнес- ідей, інновації й управління знаннями. Система управління креативністю в туристичній організації: формування завдань, склад креативної групи, програма дія, ресурсне забезпечення, система заохочень, організаційна підтримка, винагорода й ризики. Емфатичне проектування як метод пошуку нових рішень.

Креативна туристична організація й основні аспекти її роботи, взаємозв'язок творчих лабораторій з іншими підрозділами організації. Роль менеджера проекту. Стиль лідерства та його роль у розвитку креативності персоналу. Вимоги до ділових, професійних та особистісних рис менеджера проекту. Інформаційне забезпечення системи креативного менеджменту.

Список рекомендованих джерел:

Основна: [1-4;6-7;9;12-17]

Додаткова: [1-2;5-9;11-14]

Інтернет ресурси: [1-2;4-8-10;11-13;16-20]

Тема 7. Мотиваційна основа креативних ідей в організаціях сфери туризму

Поняття про творчість. Оцінка творчого потенціалу. Особистість і творчість. Характеристика творчого потенціалу. Індивідуальний творчий потенціал. Інтуїція – рушійна сила бізнесу. Інсайт як центральна ланка вирішення проблем. Евристичні прийоми активізації творчого мислення. Функціонально-вартісний аналіз. Метод мозкового штурму. Поняття про творчість. Особистість і творчість. Характеристика творчого потенціалу. Індивідуальний творчий потенціал. Інтуїція – рушійна сила

бізнесу. Інсайт як центральна ланка вирішення проблем. Творчий підхід керівника до мотивації працівників.

Креативний персонал. Ефективне управління процесом розвитку креативності персоналу підприємства. Компоненти креативних ресурсів працівника підприємства. Використання поетапної методики ухвалення управлінських рішень щодо розвитку креативності у персоналу. Фактори розвитку творчості персоналу в компанії. Сучасні методи стимулювання персоналу на підприємствах. Модель мотивації, що спрямована на розвиток креативності працівників підприємства. Методи стимулювання інноваційних креативних колективів. Типологія методів стимулювання персоналу ІКК. Пріоритетні бази та методи стимулювання учасників ІКК за різних форм їхнього утворення.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6-7;9;11-14;17]

Додатковий: [1-4;8; 11-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4-8;12;16-20]

Тема 8. Латеральне мислення і свідомо творчість у туристичному бізнесі

Поняття латерального мислення. Принцип дії латерального мислення. Нестандартне мислення. Порівняння логічного і латерального мислення. Пошук і генерування нових ідей. Закон креативності. Характеристика основних критеріїв ідеї. Методи активізації пошуку і вирішення творчих задач в туристичній організації. Метод мозкового штурму. Інтуїтивний метод прогнозування. Метод евристичного прогнозування. Інновації та управління знаннями. Формування креативних ідей. Пошук і генерування нових ідей. Методи активізації пошуку і вирішення творчих задач в туристичній організації.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6;9-11;-13-15]

Додатковий: [1-2;4-6;8-11;13-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4;8;10-12;16-20]

Тема 9. Формування творчих професійних команд в організаціях сфери туризму

Соціально-психологічна сутність творчих команд. Соціально-психологічний клімат та творча атмосфера колективу. Формування позитивного іміджу креативної туристичної організації.

Команда кращих з кращих. Команда із учасників «школи досвіду». Основні характеристики групи, які необхідно враховувати при організації роботи. Негативні та позитивні моменти групової діяльності. Оптимальна модель колективу. Важливі передумови ефективною життєдіяльності колективу. Соціально-психологічний клімат професійної групи. Основні риси здорового соціально-психологічного середовища організації.

Правильно організоване творче середовище. Характеристика творчих професійних команд. Основними характеристиками оптимального творчого середовища. Причини порушення соціально-психологічного клімату. Стиль керівництва та манери поведінки керівника.

Конфлікт. Причини організаційно-трудова конфліктів. Різновиди сумісності. Формування іміджу. Позичування. Міфологізація. Дистанціювання. Візуалізація. Індивідуалізація сприйняття.

Список рекомендованих джерел:

Основна: [1-4;6;8;10-12;14-17]

Додаткова: [1;3-6;8-12]

Інтернет ресурси: [1-2;4;8;10-12;16-20]

Тема 10. Управління кадровою політикою в організаціях сфери туризму

Значення людського чинника в системі управління туристичною організацією. Креативні методи професійного відбору. Професійне навчання як основний напрямок професійного розвитку.

Управління персоналом. Аспекти розгляду людини в організації. Професійний відбір. Проведення профвідбору. Етапи процесу відбору кадрів. Метод експертного оцінювання психологічної моделі професії. Етапи проходження співбесіди. Типи бесід. Case – Інтерв'ю, проєктивне інтерв'ю. Вимоги до проєктивного інтерв'ю. Методи підбору персоналу. Ефективний персонал. Робота з кадровим резервом. Джерела формування резерву. Індивідуальні плани підготовки.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6;8-11;14-17]

Додатковий: [2-4;6-8;10-11;13-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4;8;10-12;16-20]

Тема 11. Самоменеджмент в організаціях сфери туризму

Розвиток самоусвідомлення та емоційного інтелекту. Постановка цілей та вдосконалення лідерських здібностей.

Формування навичок ефективного спілкування та переконання. Самоменеджмент. Саморозвиток, індивідуальні техніки саморозвитку: інтерв'ю із самим собою, написання історії життя чи автобіографії, складання щоденних та тижневих самозвітів, запис фантазій, складання виступу співробітників з приводу завершення трудової діяльності, ранжування цінностей, пов'язаних з роботою, за пріоритетом, балансовий звіт активів і пасивів, створення презентації способу життя.

Навики емоційного інтелекту: усвідомлення власних емоцій, усвідомлення емоцій інших людей, управління власними емоціями. Позитивне мислення. Йога та інші тренування і медитації. Сміхотерапія. Аналіз емоційного стану. Фізіологічний

рівень регуляції психофізичного стану. Емоційно-вольова регуляція психофізичного стану. Ціннісно-смысловий рівень регуляції психофізичного стану.

Найбільш популярні інструменти особистої та професійної ефективності. Можливі ступені розвитку лідерського потенціалу. Модель процесу міжособистісного спілкування. Основні компоненти міжособистісного спілкування. Необхідні навиками для ефективного відправлення повідомлень. Зворотний зв'язок: Мета запити і отримання зворотного зв'язку. Тактики переконань.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6;8;10-12;14-17]

Додатковий: [1-2;4-6;8-11;13-14]

Інтернет-ресурси: [1-3;4;8-10;16-20]

Тема 12. Управлінське спілкування в організаціях сфери туризму

Суть і значення ділового спілкування. Ділове спілкування як комунікація та взаємодія.

Етика ділових комунікаційних процесів. Монологічні види ділового спілкування. Діалогічні види ділового спілкування. Письмове ділове спілкування. Ділове спілкування за відповідними засобами.

Дискусія. Диспут. Прийоми рефлекторного слухання. Ехо-техніка. Повідомлення про сприйняття іншого. Розвиток ідеї. Резюмування. Розпитування. Основні характеристики позицій при спілкуванні за теорією Є. Берна. Реакції на маніпулятивну поведінку та захист від неї під час переговорів (за О. В. Данчевою та Ю. М. Швалб). Етичні норми та принципи взаємодії керівника з підлеглим.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6;8;10-12;14-17]

Додатковий: [1-3;6-8;10-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4;8;10-12;16-20]

Тема 13. Технологія прийняття та реалізації креативних управлінських рішень в організаціях сфери туризму

Сутність та особливості управлінських креативних рішень в організаціях сфери туризму. Умови розробки і прийняття управлінських рішень, які ґрунтуються на досвіді та судженнях. Інтуїтивні управлінські рішення.

Методи і моделі пошуку та прийняття креативних управлінських рішень в організаціях сфери туризму. Управлінське рішення відносно інвестування в інновації. Ухвалення управлінського рішення.

Етапи дискретнобезперервного творчого процесу розробки креативних управлінських рішень. Особливості управлінських рішень. Умови розробки і прийняття управлінських рішень, які ґрунтуються на досвіді та судженнях.

Класифікація чинників, що визначають якість і ефективність креативних управлінських рішень. Інтуїтивні управлінські рішення. Методи пошуку і прийняття креативних управлінських рішень. Основні форми ухвалення управлінських рішень в креативних туристичних організаціях.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6;8;10-12;14-17]

Додатковий: [1-3;5-8;10-13]

Інтернет-ресурси: [1-3;4;8;12-20]

Тема 14. Креативні ролі в професійній діяльності менеджера організації сфери туризму

Роль менеджера у створенні туристичної організації, що самонавчається. Творча складова менеджера. Творча робота менеджера і підлеглого. Вплив лідерства на креативний потенціал менеджера. Ефективне лідерство в сучасному бізнес-середовищі. Навчання та зміни. Тренінг і коучинг – нові технології навчання менеджерів. Як креативність пов'язана з навчанням та змінами.

Список рекомендованих джерел:

Основний: [1-4;6;8-11;14-17]

Додатковий: [1-3;4-6;8-9;11-14]

Інтернет-ресурси: [1-3;5-8;10-12;16;18-20]

4. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі»

денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						контрольні заходи
	лекції	практичні заняття	самостійна робота	тренінг	індивідуальна робота		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.							
СУТНІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ							
Тема 1. Сутність креативного менеджменту в туристичному бізнесі	2	1	8				Опитування, тестування (в.т.ч. в elearn), дискусії, презентації
Тема 2. Формування креативної особистості в організаціях сфери туризму	4	1	8				Виконання ситуаційних та практичних завдань, тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії
Тема 3. Процес пошуку креативних рішень в організаціях сфери туризму: організаційні аспекти	2	1	8	2	2		Виконання ситуаційних та практичних завдань, тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії
Тема 4. Керівник як лідер креативного менеджменту в організаціях сфери туризму. Менеджмент ідей	2	1	8				Тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії. Практичні завдання. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА УПРАВЛІННЯ КРЕАТИВНІСТЮ						
Тема 5. Формування креативного середовища в організаціях сфери туризму	2	1	8			Тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії. Практичні завдання. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)
Тема 6. Управління креативністю. Створення креативної туристичної організації	2	1	8		1	Тестування та індивід. завдання опитування, практичні
Тема 7. Мотиваційна основа креативних ідей в організаціях сфери туризму	2	1	6	2		Тестування та індивід. завдання опитування, практичні
Тема 8. Латеральне мислення і свідома творчість у туристичному бізнесі	2	1	7			Тестування (в.т.ч. в elearn), опитування, дискусії. Практичні завдання. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)
Тема 9. Формування творчих професійних команд в організаціях сфери туризму	2	1	8			Тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії
Тема 10. Управління кадровою політикою в організаціях сфери туризму	2	1	8			Тестування та індивід. завдання опитування, практичні
Тема 11. Самоменеджмент в організаціях сфери туризму	2	1	8			Тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії Практичні завдання Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)
Тема 12. Правлінське спілкування в організаціях сфери туризму	2	1	8			Тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії Ситуаційні завдання, практичні завдання Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)
Тема 13. Технологія прийняття та реалізації креативних управлінських рішень в організаціях сфери туризму	2	1	8		2	Тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії Ситуаційні завдання, практичні завдання
Тема 14. Креативні ролі в професійній діяльності менеджера організації сфери туризму	2	2	8			Тестування (в.т.ч. в elearn), Опитування, дискусії Ситуаційні завдання, практичні завдання
Разом	30	15	94	4	5	

заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ			
Сутність креативного менеджменту в туристичному бізнесі	2		10
Формування креативної особистості в організаціях сфери туризму			10
Процес пошуку креативних рішень в організаціях сфери		2	10

туризму: організаційні аспекти			
Керівник як лідер креативного менеджменту в організаціях сфери туризму. Менеджмент ідей			8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА УПРАВЛІННЯ КРЕАТИВНІСТЮ			
Формування креативного середовища в організаціях сфери туризму	2		10
Управління креативністю. Створення креативної туристичної організації			8
Мотиваційна основа креативних ідей в організаціях сфери туризму	2		10
Латеральне мислення і свідомо творчість у туристичному бізнесі	2		10
Формування творчих професійних команд в організаціях сфери туризму		2	8
Управління кадровою політикою в організаціях сфери туризму			10
Самоменеджмент в організаціях сфери туризму			10
Правлінське спілкування в організаціях сфери туризму			8
Технологія прийняття та реалізації креативних управлінських рішень в організаціях сфери туризму			10
Креативні ролі в професійній діяльності менеджера організації сфери туризму			10
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять з навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Практичне заняття №1

Тема 1. Поняття про креативний менеджмент. Керівник як лідер креативного управління організацією сфери туризму

Мета: засвоїти теоретичні знання про суттєві ознаки креативного менеджменту і поняття управлінської діяльності, її структури та функцій; досягти розуміння студентами специфіки предмету дисципліни; сприяти осмисленню студентами необхідності вивчення і засвоєння основних знань з теорій творчої особистості та їх використання в практиці управління організацією сфери туризму.

Завдання:

- проаналізувати місце творчого підходу в управлінні організацією сфери туризму;
- засвоїти предмет та об'єкт науки, мету та завдання;
- розглянути актуальність запровадження креативного менеджменту в діяльність туристичної організації;
- засвоїти індивідуально-психологічні властивості творчої особистості та навчитися враховувати їх в системі менеджменту;
- проаналізувати основні харизматичні стратегії;
- набути навиків розвитку емоційного інтелекту

Методика проведення практичного заняття №1

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 1)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

Питання для обговорення: Креативність як основа управління організацією сфери туризму. Актуальність запровадження креативного менеджменту в діяльність організації сфери туризму. Творчий потенціал особистості. Поняття про творчий процес. Поняття і психологічна структура творчого потенціалу. Види творчості. Психологія творчої особистості. Риси творчої особистості. Харизма особистості. Харизматичні стратегії. Розвиток емоційного інтелекту (розуміння емоцій та вміння ними управляти).

Література:

Основний: [1-4;6-7;9-12;14-16]

Додатковий: [6;11-14]

Інтернет-ресурси: [1;4;8;11;18-20]

Практичне заняття №2

Тема 2. Керівник як лідер креативного менеджменту. Менеджмент ідей

Мета практичного: засвоїти методи пошуку креативних ідей; сприяти осмисленню студентами необхідності розвитку власного креативного інтелекту.

Завдання:

- виокремити методи пошуку креативних ідей;
- проаналізувати теорії вирішення креативних задач;
- класифікувати типові прийоми пошуку рішень креативних задач;
- засвоїти методи розвитку власного креативного інтелекту.

Методика проведення практичного заняття №2

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 2)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

Питання для обговорення: Методи пошуку креативних ідей. Теорія вирішення креативних задач. Класифікація типових прийомів пошуку рішень креативних задач. Методи розвитку креативного інтелекту.

Література:

Основний: [1-4;6-7;9-17]

Додатковий: [1;3;5-8;11-14]

Інтернет-ресурси: [1;4;5-8;13;18-19]

Практичне заняття №3

Тема 3. Формування творчих команд

Мета практичного: засвоїти методи побудови команди в організаціях сфери туризму та шляхи формування позитивного соціально-психологічного клімату.

Завдання:

- засвоїти психологічну сутність організації сфери туризму;
- охарактеризувати групу як соціальний феномен;
- розглянути міжособистісні відносини в групі;
- закріпити методи формування психологічного клімату в організаційній структурі підприємств сфери туризму.

Методика проведення практичного заняття №3

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 3)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		3

Питання для обговорення: Ефективне використання потенціалу спільної роботи різних людей для досягнення спільних цілей. Створення групових норм і правил командної взаємодії. Навики спільного прийняття рішень. Підвищення мотивації і лояльності співробітників організації сфери туризму. Мікроклімат і продуктивність праці. Формування психологічного клімату в організаційній структурі підприємств сфери туризму. Психологічні ускладнення при нововведеннях.

Література:

Основний: [1-4;6-7;9;11-17]

Додатковий: [2;6;11-16]

Інтернет-ресурси: [1-2;4-8-10;11-13;16-20]

Практичне заняття №4

Тема 4. Управління творчими командами

Мета практичного: усвідомлення студентами необхідності розвитку власних управлінських компетенцій; сприяти осмисленню студентами професійних психологічно важливих якостей менеджера.

Завдання:

- проаналізувати умови розвитку особистості керівника, адаптивних процесів в мікросоціумі, типів та стилів керівництва;
- розглянути психологічні профілі керівників підприємств сфери туризму;

- окреслити відмінності між керівником і лідером

Методика проведення практичного заняття №4

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 4)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

Питання для обговорення: Управління організаційними структурами як соціально-психологічна проблема. Формування інноваційного стилю управління. Лідерство. Моделі управління: переваги і недоліки. Психологічні особливості стилів управління. Знаходження «прихованих» резервів часу і делегування завдань. Психологія індивідуального стилю управління. Керівництво й лідерство як психологічний феномен.

Література:

Основний: [1-4;6-7;9;12-17]

Додатковий: [2;4-6;10-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4;8;11-13;16-20]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА УПРАВЛІННЯ КРЕАТИВНІСТЮ

Практичне заняття №5

Тема 5. Мотиваційна основа креативних ідей

Мета практичного: засвоїти основні методи мотиваційних креативних ідей; сприяти осмисленню студентами необхідності вивчення креативних методів мотивації підлеглих.

Завдання:

- виокремити основні психологічні вимоги до організації стимулювання;
- розглянути особливості мотивування творчих людей;
- засвоїти необхідність індивідуального підходу до організації стимулювання персоналу.

Методика проведення практичного заняття №5

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 5)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

Питання для обговорення: Творчий підхід керівника до мотивації працівників. Творчість як потужний засіб мотивації. Психологічні вимоги до

організації стимулювання. Методи мотивації. Використання морально-психологічних стимулів. Створення умов для самоствердження у праці та розвиток здібностей особистості. Метафорична ділова гра як засіб мотивації.

Література:

Основний: [1-4;6-7;9;12-14]

Додатковий: [1-2;4-6;8-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4-8-10;11-13;16-20]

Практичне заняття №6

Тема 6. Управління кадровою політикою в організаціях сфери туризму

Мета практичного: виокремити нестандартні методи профвідбору; засвоїти методи виявлення необхідності навчання та розвитку персоналу.

Завдання:

- закріпити навички оцінки і самооцінки, використання аналітичної професіограми;
- апробувати методи діагностики професійно важливих якостей менеджера організації сфери туризму;
- розглянути основні методи профвідбору;
- засвоїти методи виявлення необхідності навчання та розвитку персоналу.

Методика проведення практичного заняття №6

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 6)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

Питання для обговорення: Психологічна суть кадрової політики. Інструменти підбору, адаптації, мотивації персоналу. Методи профвідбору. Використання професіограм і психограм при доборі кадрів. Кейс-інтерв'ю. Навчання та вдосконалення персоналу.

Література:

Основна: [1-4;6-7;9;12-17]

Додаткова: [1-2;5-9;11-14]

Інтернет ресурси: [1-2;4-8-10;11-13;16-20]

Практичне заняття №7

Тема. Ефективне ділове спілкування

Мета практичного: закріпити теоретичні знання із особливостей управлінського спілкування через їх практичне застосування.

Завдання:

- розглянути процес міжособистісного спілкування як засіб формування СПК;

- навчити плануванню і добору людських ресурсів, управління змінами організації;
- закріпити теоретичні знання щодо проведення ділових переговорів;
- засвоїти техніку ведення ділових переговорів.

Методика проведення практичного заняття №7

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 7)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

Питання для обговорення: Розвиток комунікативних здібностей: техніки переконання, зворотного зв'язку, ефективного використання критики і т.д. Вербальна і невербальна складові спілкування. Психологічні механізми взаєморозуміння. Методичні прийоми, ефекти та психологічні закони ефективного спілкування. Маніпуляції в діловому спілкуванні. Техніка ведення ділових переговорів. Управління процесом переговорів. Досягнення поставлених цілей. Попередження заперечень. Досягнення перемоги в переговорах. Психофізична підготовка до переговорів і зняття післяпереговорного напруження.

Література:

Основний: [1-4;6-7;9;11-14;17]

Додатковий: [1-4;8; 11-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4-8;12;16-20]

Практичне заняття №8

Тема 8. Управління розробкою та впровадженням креативних рішень

Мета практичного: відпрацювання навичок прийняття управлінських рішень; засвоєння методів, спрямованих на розв'язання управлінських завдань і прийняття управлінських рішень.

Завдання:

- закріплення психологічних прийомів генерації альтернатив;
- основні стратегії вибору управлінських рішень;
- розглянути переваги і недоліки групового прийняття управлінських рішень.

Методика проведення практичного заняття №8

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 8)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

Питання для обговорення: Особливості управлінських креативних рішень. Рішення, що ґрунтуються на досвіді і судженнях. Інтуїтивні рішення. Вимоги до прийняття управлінських рішень. Емоційно – вольова регуляція в процесі прийняття рішення. Методи, спрямовані на розв’язання управлінських завдань і прийняття управлінських рішень.

Література:

Основний: [1-4;6;9-11;-13-15]

Додатковий: [1-2;4-6;8-11;13-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4;8;10-12;16-20]

Практичне заняття №9

Тема 9. Імідж особистості керівника та організації

Мета практичного: засвоїти механізми творення власного іміджу та іміджу туристичної компанії

Завдання:

- проаналізувати імідж як інструмент впливу;
- виробити стратегію створення якісної реклами;
- розглянути способи творення власного іміджу.

Методика проведення практичного заняття №9

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 9)	0,5
4. Розв’язування тестів	Тестування	0,5
Всього		4

Питання для обговорення: Поняття іміджу. Види та структура іміджу організації. Механізми творення іміджу. Імідж організації: зовнішній вигляд організації, стиль роботи її керівництва. Облаштування робочих місць і режим роботи персоналу. Товарний вигляд продукції і реклама як носії іміджу організації. Створення якісної реклами.

Література:

Основна: [1-4;6;8;10-12;14-17]

Додаткова: [1;3-6;8-12]

Інтернет ресурси: [1-2;4;8;10-12;16-20]

Практичне заняття №10

Тема 10. Організаційні конфлікти: їх регулювання та вирішення

Мета практичного: засвоїти теоретичні знання про суттєві ознаки конфлікту, зокрема організаційного; сформувати у студентів практичні навички володіння конфліктною ситуацією.

Завдання:

- сформувати у студентів навички визначення типів конфліктної поведінки та їх виявлення у поведінці працівника;
- навчити студентів визначати ознаки ситуації, на підставі яких можна робити рекомендації щодо ефективного типу поведінки конфлікуючих;
- формувати прийоми гнучкого поєднання проявів різних типів поведінки у конфлікті з метою конструктивного виходу з нього;
- оволодіти окремими техніками аналізу та оцінки конфліктів як психологічної основи вироблення шляхів їх залагодження;
- формування у студентів вміння приймати адекватні рішення з приводу поведінки суб'єктів конфлікту;
- вироблення у студентів навичок виявлення конфліктних ситуацій у ділових взаєминах та формування вмінь попереджувати перехід конфліктної ситуації у конфлікт, знижувати конфліктну напругу.

Методика проведення практичного заняття №10

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання		0,5
2. Ситуаційне завдання		0,5
3. Семінар	Опитування (тема 10)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

Питання для обговорення: Сутність конфлікту та його характерні риси. Типологія організаційних конфліктів. Стадії розвитку конфлікту. Наслідки конфліктів в організації. Принципи управління конфліктами. Методи перемоги в конфліктних ситуаціях. Підвищення особистісного емоційного потенціалу учасників. Робота із власними внутрішніми ресурсами (вміння справлятися із стресами, втому, вигоранням). Вміння вибудовувати відносини з підлеглими та партнерами.

Література:

Основний: [1-4;6;8-11;14-17]

Додатковий: [2-4;6-8;10-11;13-14]

Інтернет-ресурси: [1-2;4;8;10-12;16-20]

6. Організація і проведення тренінгу навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі»

Мета тренінгу з дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі» – формування у студентів цілісного бачення, критичного мислення та пропонування обґрунтованих рішень на основі використання теоретичних знань під час розв'язання практичних завдань та вміння змістовно інтерпретувати отримані результати.

Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «магістр». Тривалість навчального тренінгу: 4 год.

ПЛАН-СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО ТРЕНІНГУ

	Зміст	Методи
1. Презентація учасників	<ul style="list-style-type: none"> - представлення учасників та тренера - актуальність тренінгу - цілі тренінгу з точки зору учасників - форми роботи на тренінгу - організаційні моменти - правила взаємодії - знайомство - матеріали учасникам - система комунікацій на тренінгу - узгодження понять тренінгу - мотивація 	<p style="text-align: center;"><i>Знайомство</i> <i>Збір очікувань</i> <i>Правила взаємодії</i> <i>Проблемна дискусія</i></p>
Асертивна комунікація	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке асертивність? 2. Стилi поведінки у спілкуванні. 3. Як розпочати асертивну комунікацію. 4. Стратегії асертивності. 5. Принципи асертивної особистості 	<p style="text-align: center;"><i>Міні-лекція.</i> <i>Доповідь/презентація на тему:</i> <i>«Розвиток креативності як чинник успіху»</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Практична робота:</i> Сформулюйте закони раціональної організації праці менеджера туристичної компанії і підготуйте їх репрезентацію. Розробіть рекомендації щодо вдосконалення процесу планування особистої праці керівника туристичної компанії</p> <p style="text-align: center;"><i>Проблемна дискусія</i> <i>- обговорення кейсів</i></p>
Мистецтво самопрезентації. Формування креативної особистості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні правила самопрезентації. 2. Невербальна ефективна само презентація. 3. Як виглядати компетентним. 4. Виховання креативності. Роль освіти та середовища в формуванні креативних особистостей. 	<p style="text-align: center;"><i>Міні-лекція</i> <i>Доповідь/презентація на тему:</i> <i>«Як керувати своєю життєвою енергією»</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Практична робота:</i> - визначте та коротко охарактеризуйте основні симптоми емоційного вигорання (наведіть приклади). Зробіть висновок: яким чином і якими методами креативного менеджменту не допустити емоційне вигорання персоналу у своїй компанії.</p>

		<p align="center">Проблемна дискусія</p> <p align="center">- обговорення кейсів</p>
<p>Креативні підходи до розв'язання проблем</p>	<p>1. Зобов'язання «мислити інакше».</p> <p>2. Перетворення ідеї на дію.</p> <p>3. Контрольний список напрямків розв'язання проблеми.</p>	<p align="center">Міні-лекція</p> <p align="center">Доповідь/презентація на тему за вибором студента():</p> <p align="center">«Порогова теорія»</p> <p>запропонована П. Торренсом, який вважає, що високий ступінь інтелекту є необхідною, проте недостатньою умовою для високих творчих здібностей».</p> <p>«Зв'язок між емоціями та творчою активністю за концепціями різних дослідників, зокрема Г. Айзенка».</p> <p>«Концепція А. Людвіга: негативні емоції можуть підвищити креативність»</p> <p align="center">Практична робота:</p> <p>- наведіть приклади із практичної діяльності туристичних підприємств (або змодельуйте приклади) прояву первинної та вторинної креативності.</p> <p align="center">Проблемна дискусія</p> <p align="center">- обговорення кейсів</p>
<p>Креативний менеджмент гостинності у туризмі</p>		<p align="center">Міні-лекція</p> <p align="center">Доповідь/презентація:</p> <p>Найбільше поширене в Україні програмне забезпечення Microsoft. Можливості Microsoft Project з функціональної точки зору креативного менеджменту в туризмі.</p> <p>За матеріалами дослідження сформулюйте проблему в практичній діяльності туристичного підприємства та наведіть приклад її вирішення за допомогою прийому фокусування на двох аспектах: на сфері дії та на меті</p> <p align="center">Практична робота:</p> <p>- розробіть власну ситуацію та наведіть алгоритм її вирішення із використанням моделі «Шість капелюхів мислення»</p> <p align="center">Проблемна дискусія</p> <p align="center">- обговорення кейсів</p>

Робота в групах. Підведення підсумків тренінгу	Заключне слово учасників тренінгу - оцінювання знань та навичок	<i>Доповідь/презентація Анкетування</i>
Оцінка за завдання з тренінгу (4 завдання по 25 балів)		

7. Самостійна робота студентів

Організація самостійної роботи студентів вимагає особливої уваги, тому, що частина питань, кожної теми виноситься на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю (питання, тестування) з боку студента. Самостійна робота над засвоєнням дисципліни може виконуватися у читальних залах університету, навчальних кабінетах та комп'ютерних лабораторіях, в домашніх умовах.

Завдання самостійної роботи включають альтернативні завдання, серед яких студент на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Поточні консультації студентів з питань виконання завдань самостійної роботи студентів та підведення результатів з певних видів робіт здійснюються під час планових занять.

Результати самостійної роботи студентів можуть бути опубліковані в спеціалізованих студентських або наукових, науково-методичних виданнях вищого навчального закладу, апробовані на науково-практичних студентських конференціях.

Перелік завдань для поглибленого вивчення дисципліни та рекомендації до організації самостійної роботи

(завдання складаються з двох блоків: групових та індивідуальних)

Групові завдання для самостійного опрацювання

- Розробка та презентація цифрового міні проєкту «Особливості розвитку українського туризму з огляду на креативний менеджмент».
- Написання та рольове представлення доповіді/презентації «Власний креативний проєкт у туристичній галузі».
- Розробка та проведення ділової гри: «Співпраця як ключ до успіху у туристичній галузі». Обговорення проблемних питань для вирішення різних управлінських задач у туристичних підприємствах.

Індивідуальні завдання для самостійного опрацювання

- Підготувати повідомлення-презентацію про «Застосування в туристичній галузі моделі «трьох Т» Річарда Флоріди: технології, талант і толерантність».

- Підготувати реферат/презентацію на тему: «Сутність креативності у туристичному бізнесі».
- Охарактеризуйте креативні ролі в професійній діяльності менеджера туристичного підприємства. У роботі необхідно навести приклади впливу лідерства на креативний потенціал менеджера або ефективного лідерства в сучасному бізнес-середовищі. Надати характеристику тренінгу і коучингу, як нових технологій навчання менеджерів, а також визначити як креативність пов'язана з навчанням та змінами. Результати самостійної роботи представити у вигляді презентації слайдів.
- Підготувати доповідь/презентацію на тему: «Теорія вирішення винахідницьких задач (ТВВЗ) Генріха Альтшуллера».
- Охарактеризувати найважливіші риси креативного лідера. Навести приклади заходів з мотивації креативності в сучасних організаціях і проаналізувати їх з позицій моделі креативності Т.Амабайл. Результати самостійної роботи представити у вигляді презентації (15-20 слайдів).
- Підготувати доповідь/презентацію про форми виявлення, способи розвитку і використання творчого потенціалу особистості у туристичному підприємстві (обсяг – 12-15 слайдів).
- Підготувати доповідь/презентацію: «Інструменти інтернет-маркетингу та їх переваги для сучасного туристичного бізнесу».
- Підготувати реферат на тему (за вибором студента): «Методи розвитку креативності персоналу туристичного підприємства».
- «Лінійні та інтуїтивні ігри для розвитку креативності особистості туристичного підприємства».
- «Техніки креативності: розробка власної моделі креативних бізнес-ідей».
- Підготувати доповідь/презентацію на тему: «Місце мислення в дослідницькій та управлінській діяльності туристичного підприємства».
- Підготувати доповідь/презентацію на тему: «Використання методу «мозковий штурм» у креативному менеджменті туристичного підприємства».
- Підготувати доповідь/презентацію на тему: «Місце, роль та значення коучингу в розвитку креативної туристичної організації».
- Підготувати доповідь/презентацію на тему: «Як здійснити креативну революцію в організації». Дайте характеристику елементам креативної організації та опишіть роль людських ресурсів у процесі створення креативного клімату в туристичному підприємстві.

8. Методи навчання

У навчальному процесі використовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, групова робота, комунікативні техніки, а також методи опитування, тестування, ділові ігри, виконання комплексного практичного індивідуального завдання.

В процесі вивчення дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання;
- екзаменаційні завдання.

9. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету (інституту) за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування: За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

В процесі вивчення дисципліни «Креативний менеджмент в туризмі» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять	оцінка визначається за теоретичні питання (2 пит.) – макс. 50 балів; розрахункова задача (1 задача) – макс.50 балів	оцінка визначається за завдання з тренінгу (4 завдання по 25 балів)	оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за 2 завдання	оцінка визначається за теоретичні питання (2 пит.) – макс. 50 балів; за тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів;

				за виконання розрахункової задачі (1 задача) – макс.30 балів
--	--	--	--	--

Форми і критерії оцінювання

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

60–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки, відповіді на запитання нечіткі.

1–59 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Модульний контроль:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

60–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки, відповіді на запитання нечіткі.

1–59 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст виконаного здобувачем завдання для самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, а під час презентації результатів виконаного завдання здобувач демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати теоретичний і практичний матеріал та високий рівень підготовки презентації.

75–89 балів – зміст виконаного здобувачем завдання для самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві неточності, здобувач презентує матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні понять, розрахунках при розв'язанні практичних завдань, презентація роботи при цьому має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

60–74 бали – у виконаному здобувачем завданні для самостійної роботи на недостатньому рівні висвітлено проблему, яка досліджувалася, логічного не завершений аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими; здобувач припускається значних помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань роботи; матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, відповіді на запитання нечіткі, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1–59 балів – зміст виконаного здобувачем завдання для самостійної роботи не розкрито, оформлення і презентація роботи не відповідає встановленим вимогам, відповіді на запитання відсутні, неточні або неповні, не наведені шляхи вирішення проблеми або вони не обґрунтовані та випадкові.

Підсумкова оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за виконання самостійної роботи під час вивчення дисципліни.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань тренінгу.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

60–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та

аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки, відповіді на запитання нечіткі.

1–59 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Підсумкова оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час виконання різних завдань тренінгу.

Екзамен – вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання. Екзаменаційний білет складається із:

двох теоретичних (проблемних) питань: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 30 балів, що в підсумку дає максимально 60 балів;

15–30 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

задач (практичних завдань): 1 задачі, за розв’язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 30 балів, що в підсумку дає максимально 30 балів;

15–30 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

додаткове питання (для перевірки глибини знань), за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 10 балів.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)

75-84		С (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№з/п	Найменування	Номер теми
1.	Силабус	1-15
2.	Мультимедійний проектор	1-15
3.	Опорний конспект лекцій	1-15
4.	Проекційний екран	1-15
5.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-15
6.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-15
7.	Навчальні посібники; Кейси	1-15
8.	Персональні комп'ютери	1-15
9.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-15
10.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-15
11.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-15
12.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-15
13.	Google Forms, Google Sheets	1-15

12. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти

1. Конституція України [Текст] : офіц. текст : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р. : станом на 1 січня 2006 р.]. К. : Мін-во Юстиції України, 2006. 124 с. ISBN 966-7630-14-5.
2. Глобальний етичний кодекс туризму : Міжнародний документ від 01.10.1999 (зі змін. та допов.) URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/983_001
3. Закон України «Про порядок виїзду з України і в Україну громадян України» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 18. – С.95-108.
4. Закон України від 18.11.2003 р. № 1282–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Закон України «Про інноваційну діяльність» №40 – IV від 4.07.2002 р. // ВВР України. №36. 2002.

6. Закон України «Про туризм» (324/95-ВР) // Відомості Верховної Ради України, 1995. № 31. С. 24 (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII (222-19) від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, с.158).
7. Закон України «Про захист прав споживачів» // Відомості Верховної Ради, 1991. № 30. С. 379). (Із змінами та доповненнями станом на 01.12.2005 р.).
8. Закон України від 22.12.2006 р. № 530-V «Про підприємництво»: [із змінами та доповненнями // діло.
9. Закон України «Про оплату праці» : [із змінами та доповненнями станом на 14.12.2006 р.] //Відомості ВРУ. 2006. №17.
- 10.ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. Чинний від 2006–10–01. К. : Держстандарт України, 2006. 28 с.
- 11.ДСТУ ISO 9004-2-96. Управління якістю та елементами системи якості. Частина 2. Настанови щодо послуг.
- 12.Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення: ДСТУ 4527-2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.normativ.com.ua>. – Назва з екрана.
- 13.Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги: ДСТУ 4268-2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.normativ.com.ua>. – Назва з екрана.
- 14.Про затвердження Методики розрахунку обсягів туристичної діяльності: Наказ Державної туристичної адміністрації України від 12.11.2003 р. № 142/394 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
- 15.Про затвердження форм державної статистичної звітності з питань туризму та інструкцій щодо їх заповнення: Наказ Державного комітету статистики України від 04.03.1998 р. № 96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
- 16.Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні: Указ президента України від 21.02.2007 р. № 136/2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
- 17.Хартія туризму : Міжнародний документ від 01.01.1985 (зі змін. та допов.) URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_640

Основні (базові) джерела інформації

1. Божидарнік Т. В. Креативний менеджмент: навч. посібник / Т. В. Божидарнік, Н. М. Василин. – Херсон : ОЛДІПЛЮС, 2014. – 497 с.
2. Брич В.Я., Корман М.М. Креативний менеджмент: підруч. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 220 с.
3. Довгань Л.Є., Ситник Н.І. Креативний менеджмент: навч. посібник. – К: ВД «Винниченко», 2014. – 248 с.

4. Кірсанов К. Креативний та евристичний менеджмент / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ovsem.com>
5. Кондрацька Л.П. Креативний менеджмент в туризмі. Методичні вказівки і завдання для практичних занять та самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація» освітньо-професійної програми «Міжнародний туризм», / уклад.: Л.П. Кондрацька. – Тернопіль: ЗУНУ, 2023. – 32 с.
6. Кондрацька Л.П. Креативний менеджмент в туризмі. Конспект лекцій для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація» освітньо-професійної програми «Міжнародний туризм», / уклад.: Л.П. Кондрацька. – Тернопіль: ЗУНУ, 2023. – 140 с.
7. Кондрацька Л.П. Креативний менеджмент в туризмі. Методичні вказівки та завдання до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 242 «Туризм і рекреація» освітньо-професійної програми «Туризм» / уклад.: уклад.: Л.П. Кондрацька. – Тернопіль: ЗУНУ, 2023. – 24 с.
8. Кондрацька Л.П. Креативний менеджмент в туризмі. Методичні вказівки та завдання до практичних та семінарських занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 242 «Туризм» освітньо-професійної програми 242 «Туризм і рекреація» освітньо-професійної програми «Туризм» / уклад.: уклад.: Л.П. Кондрацька. – Тернопіль: ЗУНУ, 2023. – 20 с.
9. Креативний менеджмент: підруч. [для вивч. Дисципліни студент. Денної та заочної форм навчан. економ. спец.] / проф., д. е. н. В. Я. Брич, к. іст. н. М. М. Корман. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 220 с.
10. Корисний посібник для креативного підприємництва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://platformamsb.org/wpcontent/uploads/2017/05/nesta_toolkit_ukrainian_version_-_full_book.pdf.
11. Кріс Гріффітс. Посібник із креативного мислення / К. Гріффітс, М. Кості. – Київ : #PROBusiness, 2020. – 288 с.
12. Кузьмін О. Є. Креативний менеджмент: навч. посібник / О. Є. Кузьмін, С. В. Князь, І. В. Литвин, Д. К. Зінкевич. – Львів : Вид. Львівської політехніки, 2010. – 124 с.
13. Назарова Г. В. Сотнікова Ю. В. Креативна економіка та менеджмент : навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 160 с.
14. Окорський В. П., Валюх А. М. Креативний менеджмент: Підручник. Рівне: НУВГП, 2017. 343 с.

15. Посібник із креативного мислення / К. Гріффітс, М Кості / пер. з англ. У.Курганової. Х. : «Ранок» : Фабула, 2022. 288 с.
16. Свидрук І.І. Креативний менеджмент: навч. посібник. / І. І. Свидрук, Ю. І. Осик. – Алма-Ата : Вид-во «Бастау», 2017. – 357 с.
17. Томах В.В., Кривова С.Г., Еатон Г.В. Креативний менеджмент як чинник конкурентоспроможності підприємства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2743/2679>

Допоміжні джерела інформації

1. Бажал Ю. М. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема : навч. посібник / ред. Ю. М. Бажал. – Київ : Пульсари, 2015. – 278 с.
2. Боулер Дж. Розум без меж! Навчайся, зростає і живи без бар'єрів. Vivat/ 2022. 224 с.
3. Діловий етикет: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Уклад. Д.А. Мірошніченко, А.М. Зленко. Бориспіль: Ризографіка, 2019. 216 с.
4. Ейкор Ш. Великий потенціал. Припиніть гонити за успіхом і отримуйте більше щастя й гараздів. Київ : Вид. група КМ БУКС, 2019. 224 с.
5. Малецький А. В., Малецька А. В. Інноваційний персонал як чинник економічного зростання підприємства [Електронний ресурс] / А. В. Малецький, А. В. Малецька. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/kgm_econ/2010_94/staty_94/368-372.pdf.
6. Мікалко М. Взлом креативу. Як побачити те, що не бачать інші. Харків : Прогрес, 2019. 320 с.
7. Млодінов Л. Гнучкість. Пластичне мислення в епоху змін. Київ : Вид. група КМ-БУКС, 2019. 272 с.
8. Нельке М. Одинадцять кілерів креативності. Харків : Клуб Сімейного дозвілля, 2019. 230 с.
9. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Збірник нормативно правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка; Київський ун-т туризму, економіки і права. К. : Юрінком Інтер, 2002. 640 с.
10. Рослінг Г., Рослінг І., Рослінг-Рьоннлюнд А. Фактологія. 10 хибних уявлень про світ. І чому все набагато краще, ніж ми думаємо / пер. з англ. І. Ємельянова. Львів: Наш формат, 2019. 320 с.
11. Федорак Я. Креативність – не талант, а навички. Майстер-клас Едварда де Боно «Курс креативного мислення в менеджменті»
12. Шевченко, Наталія Федорівна Креативна складова професійного мислення:

практичний вимір [Текст] : науково-практичний посібник / Наталія Федорівна Шевченко, Наталя Миколаївна Кучинова. Павлоград : ІМА-прес, 2016. 110 с.

13. Entrepreneurial creativity and innovation management. URL: https://www.researchgate.net/publication/200746590_Entrepreneurial_Creativity_and_Innovation_Management.
14. Yasar Ajlouni Process And Project Management Joining Forces. URL: <https://www.projecttimes.com/articles/process-and-project-managementjoiningforces.html>.

Інтернет-ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЗУНУ. – Режим доступу : https://library.wunu.edu.ua/?page_id=204.
2. Бізнес в Україні. URL: <http://www.ukrbiz.net>.
3. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php
4. Бібліотека українських підручників. URL: <https://pidruchniki.com/psihologiya/>.
5. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги. URL: <http://www.kurortservice.com/uploads/assets/file/per.pdf>.
6. ДСТУ 4527: 2006. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Терміни та визначення. URL: <http://www.prohotel.tv/forum/index.php?autocom=downloads&showfile=439>.
7. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. URL: <http://www.ukr-hotels.com/files/File/4269-2003.pdf>.
8. Економічний словник [Електронний ресурс] // Бібліотека економіста. – Режим доступу: <http://www.library.if.ua/>. – Назва з екрану.
9. Кодекс законів про працю [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради УРСР. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. – Назва з екрану.
10. Міжнародні туристичні організації // Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/component>
11. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
12. Новинки кретиавного середовища [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.net/>. – Назва з екрану
13. Нормативні акти України. URL: <http://www.nau.kiev.ua>.

- 14.Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 15.Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.europa.eu.int>
- 16.«Психологічний часопис» . URL: <http://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal/about><http://ispp.org.ua>
- 17.Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
- 18.Туристична бібліотека «Все про туризм». URL: <https://tourlib.net/ua.htm>
- 19.Туристичний портал [Електронний ресурс] : [пошук турів і місць відпочинку, путівки, готелі, турфірми, відгуки, фото, візи]. – Режим доступу: <http://www.tour.com.ua>
- 20.Український психологічний сайт. URL: www.psylib.kiev.ua